

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินงานการนิเทศภายในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1

ACADEMIC LEADERSHIP OF ADMINISTRATORS AFFECTING THE OPERATION OF SCHOOL INTERNAL
SUPERVISION UNDER PRACHIN BURI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

กัลยรัตน์ กางถิ่น^{1,*} ลินดา นาคโปย² และ พรทิพย์ อ้นเกษม²

Kalyarat Kangthin^{1,*}, Linda Narkpoy² and Porntip Onkasem²

¹สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ฉะเชิงเทรา 24000

²สาขาวิชาพื้นฐานและการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

ฉะเชิงเทรา 24000

¹Program in Educational Administration, Faculty of Education, Rajabhat Rajanagarindra University,
Chachoengsao 24000, Thailand

²Program in Foundation and Educational Administration, Faculty of Education,
Rajabhat Rajanagarindra University, Chachoengsao 24000, Thailand

*Corresponding Author: E-mail: opavarada@gmail.com

รับบทความ 24 ธันวาคม 2567 แก้ไขบทความ 31 มกราคม 2568 ตอรับบทความ 11 กุมภาพันธ์ 2568 เผยแพร่บทความ มกราคม 2569

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร 2) ระดับการดำเนินงานการนิเทศภายในสถานศึกษา 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการดำเนินงานการนิเทศภายในสถานศึกษา และ 4) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินงานการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ข้าราชการครู จำนวน 285 คน ได้มาจากการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่ และมอร์แกน จากนั้นใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม โดยได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ .99 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร โดยภาพรวมและรายด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ ด้านการพัฒนาครู และด้านการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอน ตามลำดับ 2) ระดับการดำเนินงานการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการปฏิบัติการนิเทศ ด้านการวางแผนการนิเทศ ด้านการประเมินผลและรายงานผล ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ และด้านการสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ ตามลำดับ 3) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการดำเนินงานการนิเทศภายในสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 4) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารส่งผลต่อการดำเนินงานการนิเทศภายในสถานศึกษา เรียงลำดับตามอำนาจพยากรณ์จากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย ด้านการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอน ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ และด้านการพัฒนาครู สามารถร่วมกันทำนายการดำเนินงานการนิเทศภายในสถานศึกษา ได้ร้อยละ 74.80 สามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบได้ ดังนี้ $Y' = .193 + .456X_2 + .296X_4 + .107X_1 + .092X_3$ และสามารถเขียนสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐานได้ ดังนี้ $Z'Y = .597Z_2 + .285Z_4 + .105Z_1 + .089Z_3$

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำทางวิชาการ, การนิเทศภายใน, ผู้บริหารสถานศึกษา

ABSTRACT

The purposes of this research were to examine 1) the level of administrators' academic leadership; 2) the level of the operation of school internal supervision; 3) the relationship between academic leadership of administrators and the operation of school internal supervision; and 4) the academic leadership of administrators affecting the operation of school internal supervision under Prachinburi Primary Educational Service Area Office 1. The sample used in the research included 285 government teachers. The sample size was determined using the Krejcie and Morgan Table and multi-stage sampling. The research instrument comprised a set of questionnaires, with a reliability of .99. The statistics for data analysis included frequency, percentage, mean, standard deviation, Pearson's product-moment correlation coefficient, and multiple regression analysis.

The research findings revealed that: 1) The level of academic leadership of administrators, overall and each aspect, was high, ranging by mean scores from high to low in the following areas: setting vision, mission, goals, promoting academic atmosphere, teachers' development, and organizing the curriculum and instruction, respectively; 2) The level of operation of school internal supervision, overall and each aspect, was high, ranging by mean scores from high to low in the following areas: supervision operations, supervision planning, evaluation and reporting, study of current conditions, problems, and needs, and creation of media and tools of supervision, respectively; 3) The academic leadership of administrators and operation of internal supervision in schools showed a high positive correlation, at the .01 level of significance; and 4) The academic leadership of administrators affected the operation of school internal supervision, ranging by predictive power from high to low in the following categories: setting vision, mission, and goals, organizing the curriculum and instruction, promoting academic atmosphere, and teachers' development. These variables were able to jointly predict the operation of school internal supervision at 74.80%. The regression equation in raw score form was $Y' = .193 + .456X_2 + .296X_4 + .107X_1 + .092X_3$, and in standardized score form: $Z'Y = .597Z_2 + .285Z_4 + .105Z_1 + .089Z_3$.

Keywords: Academic Leadership, Internal Supervision, School Administrators

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ เป็นกลไกหลักในการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุขในกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 เนื่องจากการศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้างความได้เปรียบของประเทศเพื่อการแข่งขันและยืนหยัดในเวทีโลกภายใต้ระบบเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นพลวัตประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก จึงให้ความสำคัญและทุ่มเทกับการพัฒนาการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของตนให้สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ภูมิภาค และของโลก ควบคู่กับการธำรงรักษาอัตลักษณ์ของประเทศในส่วนของประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษา การพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของคนไทยให้มีทักษะ ความรู้ ความสามารถและสมรรถนะที่สอดคล้องกับ ความต้องการของตลาดแรงงาน ซึ่งการพัฒนาประเทศไทยได้แรงกดดันภายนอกจากกระแสโลกาภิวัตน์ และแรงกดดันภายในประเทศที่เป็นปัญหาวิกฤตที่ประเทศต้องเผชิญส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษา ระบบเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศไทย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560, หน้า 1) การพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายได้นั้น การจัดการเรียนรู้ของครูเป็นสิ่งที่สำคัญยิ่ง สถานศึกษาต้องมีการดำเนินการนิเทศติดตามการจัดการเรียนรู้ของครูอย่างเป็นระบบมุ่งพัฒนาคุณภาพทางวิชาการ ซึ่งเป็นหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินการให้เกิดขึ้นภายในโรงเรียนและเพื่อให้ครูได้ปรับปรุงคุณภาพ

การสอนภายในชั้นเรียนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2566, หน้า 1) ดังที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 (2566ข, หน้า 2) กล่าวว่า การพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ให้มีคุณลักษณะตามเป้าหมายที่กำหนด สถานศึกษาจำเป็นต้องมีระบบการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ทั้งในด้านของการบริหารจัดการและกระบวนการจัดการเรียนการสอน ซึ่งมีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ได้แก่ การนิเทศการศึกษา ซึ่งเป็นงานที่เกี่ยวกับการให้คำแนะนำ และพัฒนาบุคลากรให้มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน การนิเทศการศึกษาจึงเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ซึ่งมีผลลัพธ์อยู่ที่คุณภาพผู้เรียนและคุณภาพการศึกษา มีกลยุทธ์ในการดำเนินงานผ่านหลายช่องทาง โดยอาศัยสื่อกลางที่ก้าวทันความเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกด้วยวิธีการต่าง ๆ ทั้งระบบเครือข่ายออนไลน์และที่สำคัญ คือ ครูและบุคลากรทางการศึกษาภายในสถานศึกษา เพื่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและคุณภาพการศึกษาสอดคล้องกับ ภัทวิชัย ยางงาม (2564, หน้า 18) ได้สรุปว่า การนิเทศภายในสถานศึกษาเป็นกระบวนการดำเนินงานของผู้บริหารโรงเรียนอันก่อให้เกิดความร่วมมือ การช่วยเหลือการแนะนำ และให้คำปรึกษาหารือ เพื่อช่วยให้ครูสามารถพัฒนาความรู้ความสามารถและพฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยตนเอง โดยผู้บริหารใช้กระบวนการนิเทศการสอนเป็นกระบวนการในการพัฒนาครูในด้านการจัดการด้านการสอน โดยกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ผู้ทำการนิเทศ ผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานเดียวกันร่วมแสวงหาแนวทางในการแก้ปัญหาเพื่อให้มีการพัฒนาเจตคติและคุณภาพของบุคลากรผู้ปฏิบัติงาน อันจะส่งผลถึงคุณภาพของงานการสร้างขวัญกำลังใจของผู้ปฏิบัติงาน และประสิทธิภาพของผู้เรียนที่เกิดขึ้นและเกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนมีคุณภาพและเกิดผลสำเร็จสูงสุดแก่ผู้เรียน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ภัทวิชัย ชินวิเศษ (2561, หน้า 133-136) พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับผลการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา โดยรวมและรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ระดับมาก ดังนี้ ด้านการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการวัดประเมินผลและวิจัย ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน และด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้วางนโยบายในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ กำหนดขอบเขตการทำงานที่ชัดเจน ต้องมีภาวะผู้นำทางวิชาการ บริหารสถานศึกษาให้เป็นที่ยอมรับและมุ่งพัฒนาคุณภาพให้เกิดกับผู้เรียนสอดคล้องกับ ฮอลลิงเจอร์ และเมอร์ฟี (Hallinger & Murphy, 1985, pp. 221-224) กล่าวถึง องค์ประกอบของพฤติกรรมความเป็นภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ไว้ 3 องค์ประกอบ คือ 1) การกำหนดภารกิจของโรงเรียนเป็นการกำหนดกรอบขอบเขตของงานที่โรงเรียนต้องรับผิดชอบในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการและรวมถึงการสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน สร้างความเข้าใจในภารกิจให้ผู้เกี่ยวข้อง 2) การบริหารจัดการด้านการเรียนการสอนเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการดูแลส่งเสริมและสนับสนุน การสอนของครู การเรียนของนักเรียนและการประสานงานการเรียนการสอนโดยใช้การนิเทศและการประเมินผลการสอนของครู การประสานงานการใช้หลักสูตร และการติดตามตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน 3) การเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน บรรยากาศทางวิชาการในโรงเรียนจะเกี่ยวข้องกับบรรทัดฐานทัศนคติของบุคลากร และนักเรียนในโรงเรียน ผู้บริหารจะมีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียนทั้งด้านตัวครู นักเรียน และการเรียนการสอนรวมทั้งมาตรฐานทางวิชาการของโรงเรียน และสอดคล้องกับ ปรีชาภรณ์ เรืองเจริญ (2560, หน้า 24) ได้สรุปว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อคุณภาพการสอนของครู และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่จะต้องมีความเป็นผู้นำทางวิชาการใช้โอกาสใช้ความเป็นผู้นำอย่างเต็มศักยภาพและหันมาทุ่มเทให้กับงานบริหารสถานศึกษาเป็นหลักผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำจะสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลต่อบรรยากาศขององค์กร เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรได้

แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2566-2570 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 (2566ก, หน้า 26) ได้ระบุผลการวิเคราะห์ SWOT ว่าพบจุดอ่อนเรื่องการนิเทศ กำกับ ติดตามการปฏิบัติงานของสถานศึกษา และมีข้อเสนอแนะให้มี การปรับกระบวนการนิเทศติดตามและประเมินผล ให้สอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2566 ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องนำข้อเสนอแนะไปดำเนินการในสถานศึกษาของตนอย่างเร่งด่วน เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาและคุณภาพการบริหารงานวิชาการ ซึ่งผู้บริหารเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการสถานศึกษาต้องแสดงให้เห็นถึงความมีภาวะผู้นำในการจัดการศึกษาให้มี

คุณภาพโดยเฉพาะภาวะผู้นำทางวิชาการที่ต้องมุ่งเน้นไปที่คุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูผู้พัฒนาคุณภาพผู้เรียน จัดให้การนิเทศติดตามอย่างเป็นระบบ มีการวางแผนการนิเทศในสถานศึกษา มีการดำเนินงานอย่างมีขั้นตอนสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับผู้เกี่ยวข้อง มีการตรวจสอบ ประเมินและปรับปรุงแก้ไข การนิเทศภายในสถานศึกษา อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป จากความสำคัญและสภาพปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจศึกษา ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่อ การดำเนินงานการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 เพื่อนำ ผลการวิจัยมาพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร และการดำเนินงานการนิเทศภายในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ นำไปสู่ความสำเร็จและบรรลุวัตถุประสงค์ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1
2. เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการดำเนินงานการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1
4. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่อ การดำเนินงานการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1

นิยามศัพท์เฉพาะ

การวิจัยครั้งนี้ มีนิยามศัพท์เฉพาะ ดังนี้

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 ที่แสดงออกถึง การส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาครู เพื่อให้ครูมีการจัดเรียนรู้ที่ดีมี ประสิทธิภาพและบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ มีการโน้มน้าวใจให้ครูพัฒนางานวิชาการสร้างบรรยากาศในโรงเรียนให้ เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนของผู้เรียน มี 4 ด้าน ดังนี้

ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ หมายถึง ผู้บริหารจัดหาและอำนวยความสะดวกในเรื่องของสื่อ เทคโนโลยีสมัยใหม่ ส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมจัดการเรียนรู้จัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของ นักเรียน จัดแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษาให้กับนักเรียน จัดห้องสมุดและแหล่งค้นคว้าหาความรู้ ให้สะดวกต่อการใช้ งานมีจำนวนเพียงพอและมีความปลอดภัยแก่นักเรียน ปรับภูมิทัศน์ในห้องเรียนให้เกิดบรรยากาศน่าเรียน ผู้บริหารดูแลเอาใจ ใส่ครู บุคลากรและนักเรียนอย่างใกล้ชิด สร้างขวัญกำลังใจใน การปฏิบัติงานของครู มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือเกื้อกูล กันของบุคลากร และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูและนักเรียนในสถานศึกษา

ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย หมายถึง ผู้บริหารกำหนดภารกิจของสถานศึกษาและกำหนด ทิศทางการดำเนินงานของสถานศึกษาอย่างชัดเจน มีการกำหนดวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ นโยบาย และดัชนีชี้วัดคุณภาพ การศึกษาอย่างเหมาะสม มีวิธีสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายการเรียนรู้ของโรงเรียน พัฒนาคุณภาพ การเรียนการสอนในชั้นเรียนให้ชัดเจนมุ่งนำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม กำหนดเป้าหมายและจุดเน้นในการพัฒนา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน

ด้านการพัฒนาครู หมายถึง ผู้บริหารกำหนดนโยบายการพัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาชีพของครู จัดทำ แผนพัฒนาวิชาชีพครู เป็นรายบุคคล พัฒนาส่งเสริมความสามารถในด้านวิชาการของครู ส่งเสริมให้ครูเข้าร่วมประชุมอบรม สัมมนาเพื่อพัฒนาวิชาชีพครู สนับสนุน การสร้างสื่อและนวัตกรรมการสอน เพิ่มทักษะและความสามารถที่จำเป็นในการ ปฏิบัติงานมีกระบวนการพัฒนางานของครูให้มีคุณภาพตามมาตรฐานวิชาชีพ สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ของครูและสร้าง เครือข่ายพัฒนาครูให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน

ด้านการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอน หมายถึง ผู้บริหารดำเนินการวางแผนจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

มีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจจุดหมายและโครงสร้างของหลักสูตร จัดทำเอกสาร สื่อการเรียนการสอน ประกอบหลักสูตรและสนับสนุนให้ครูนำหลักสูตรไปใช้ให้บรรลุจุดหมายที่กำหนด มีการกำหนดเกณฑ์การวัดและ ประเมินผลการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ในระดับห้องเรียนให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

การดำเนินงานการนิเทศภายในสถานศึกษา หมายถึง วิธีการดำเนินงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ในการติดตามการปฏิบัติงานของครู โดยผู้บริหารสถานศึกษาและเพื่อนครู เพื่อมุ่งยกระดับการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นสำคัญ ให้ครูปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ให้ดียิ่งขึ้น นำเทคนิคและวิธีการต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีความเจริญงอกงามและพัฒนาการสอนให้ได้ผลดี มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นประกอบไปด้วย 5 ด้าน ดังนี้

ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ หมายถึง สถานศึกษามีการสำรวจสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันของสถานศึกษา สำรวจสิ่งที่ครูต้องการให้ช่วยเหลือ ปัญหาอุปสรรคในการทำงานประเมินความต้องการของ ครูความต้องการของนักเรียนและความต้องการของชุมชน สถานศึกษามีการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาที่ได้จากการสำรวจแล้วนำมาวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา กำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหาและการดำเนินการตามความต้องการ โดยมีเป้าหมายที่จะพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

ด้านการวางแผนการนิเทศ หมายถึง สถานศึกษามีการกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ แนวทางและ รายละเอียดการดำเนินการนิเทศอย่างชัดเจน จัดทำโครงการนิเทศของสถานศึกษา แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศ ประชุม จัดทำแผนปฏิบัติการนิเทศ กำหนดปฏิทินการนิเทศ กำหนดผู้รับผิดชอบโครงการนิเทศภายใน มีการดำเนินงานตาม แผนปฏิบัติการที่กำหนดไว้ มีการทบทวนการปฏิบัติงานและร่วมแก้ปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นและใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่าง ประหยัดให้ได้ผลคุ้มค่าที่สุด

ด้านการสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ หมายถึง สถานศึกษาจัดสรรงบประมาณส่งเสริมสนับสนุนการสร้างสื่อ และเครื่องมือในการจัดการเรียนรู้ของครู ผู้รับการนิเทศมีการจัดเตรียมเอกสารหรือสื่อต่าง ๆ ที่พร้อมสำหรับการนิเทศ มีการทดลองใช้สื่อ เครื่องมือก่อนนำไปใช้ทุกครั้ง สถานศึกษามีการสร้างเครื่องมือการนิเทศที่เหมาะสม มีการสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเครื่องมือนิเทศกับครู สถานศึกษามีการเก็บข้อมูลแล้วนำมาเปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้นเพื่อเป็นแนวทางใน การพัฒนาและสร้างความเข้าใจที่ตรงกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ

ด้านการปฏิบัติการนิเทศ หมายถึง สถานศึกษามีการดำเนินกิจกรรมการนิเทศร่วมกันของบุคลากรใน สถานศึกษาอย่างเป็นระบบและมีลำดับขั้นตอนที่ชัดเจน มีการดำเนินงานสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของ บุคลากร มีการปฏิบัติตามแผนงานที่วางไว้ มีการรายงานความก้าวหน้าของการปฏิบัติการนิเทศตามแผนงาน การกำกับ ติดตามการเยี่ยมชั้นเรียนให้คำปรึกษา แนะนำ และสร้างความเข้าใจในการดำเนินงานการนิเทศภายใน มีการประชุมสรุปผล การนิเทศและนำข้อมูลไปใช้ดำเนินการแก้ไข ปรับปรุง พัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนให้ดีขึ้น

ด้านการประเมินผลและรายงานผล หมายถึง สถานศึกษามีการตรวจสอบความสำเร็จของโครงการนิเทศกับ วัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการ เปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการ ประเมินผลการนิเทศ มีการรวบรวมข้อมูลสรุปปัญหาและอุปสรรค มีการประชุมร่วมกันหลังปฏิบัติการนิเทศครุร่วมกันวิพากษ์ และวิเคราะห์ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ประเมินความพึงพอใจของผู้รับการนิเทศ ประเมินกระบวนการนิเทศภายใน โรงเรียน สรุปรวมผลการประเมินเพื่อใช้เป็นข้อมูลสำหรับการปรับปรุงการปฏิบัติงานในโอกาสต่อไป

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หมายถึง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1
สถานศึกษา หมายถึง โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1
ผู้บริหาร หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียน หรือผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งให้รักษาการแทน ในตำแหน่งผู้อำนวยการ โรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

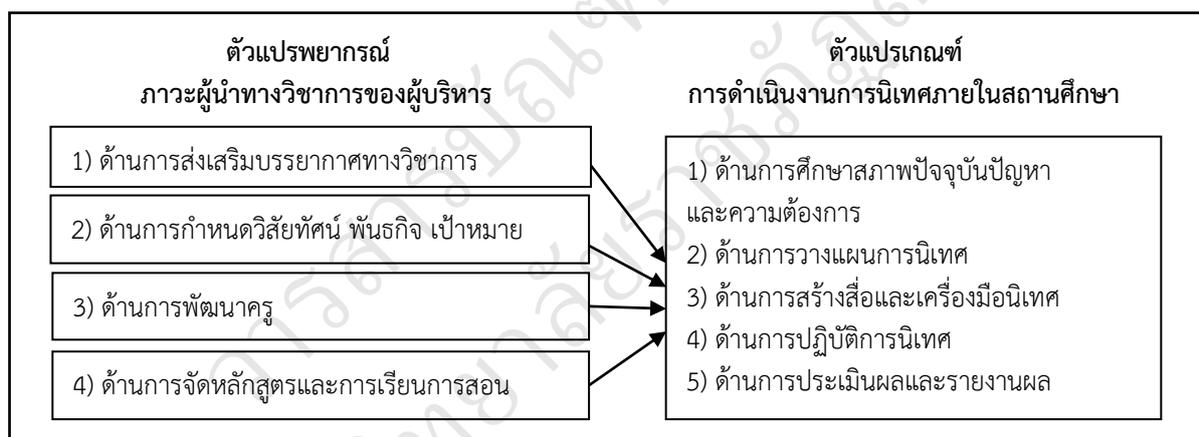
ครู หมายถึง ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินงานการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร โดยสังเคราะห์ตามแนวคิดของ ฮอลลิงเจอร์ และเมอร์ฟี (Hallinger & Murphy, 1985, pp. 221–224), ครูก (Krug, 1992, p. 431), แมคอีแวน (McEwan, 2003, p. 13), ไชยา ภาวะบุตร (2565, หน้า 200), ฉัตรชัย จันทา (2563, หน้า 140), ขวัญเรือน พรหมสาขา ณ สกลนคร (2564, หน้า 15–16), ชัมชียะห์ เมาลีดิน (2564, หน้า 8–9), ปวีณา บุทธิจักร์ (2564, หน้า 14–15), ธนิต รัตนศักดิ์ดา (2565, หน้า 6–7) และธีรธนพัชร ร้อยดาพันธ์ (2565, หน้า 13–14) โดยผู้วิจัยนำภาวะผู้นำทางวิชาการที่สอดคล้องกันโดยเลือกความถี่ ตั้งแต่ 8 ขึ้นไป นำมาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย จำนวน 4 ด้าน คือ 1) ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ 2) ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย 3) ด้านการพัฒนาครู 4) ด้านการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอน สำหรับการดำเนินงานการนิเทศภายในสถานศึกษา ผู้วิจัยได้นำวิธีการดำเนินการนิเทศการศึกษาของหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2564, หน้า 12–13) ซึ่งมี 5 ด้าน มาสร้างเป็นตัวแปรตามของงานวิจัย คือ 1) ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ 2) ด้านการวางแผนการนิเทศ 3) ด้านการสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ 4) ด้านการปฏิบัติการนิเทศ 5) ด้านการประเมินผลและรายงานผล

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แนวคิดพื้นฐานการวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินงานการนิเทศภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 ผู้วิจัยได้ศึกษาตัวแปรพยากรณ์และตัวแปรเกณฑ์ ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 1,027 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1, 2567, หน้า 15)

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 285 คน ได้มาจากการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ เครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, p. 608) จากนั้นใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) โดยขั้นที่ 1 จำแนกสถานศึกษาเป็นรายอำเภอ 5 อำเภอ ได้แก่ อำเภอศรีมหาโพธิ อำเภอเมืองปราจีนบุรี อำเภอประจันตคาม อำเภอบ้านสร้าง และอำเภอศรีมหาโพธิ ขั้นที่ 2 จำแนกประชากรในสถานศึกษาตามรายอำเภอ ขั้นที่ 3 กำหนดสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างจากประชากรโดยใช้การเทียบบัญญัติไตรยางศ์ จำแนกตามอำเภอ 5 อำเภอ ขั้นที่ 4 สุ่มกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple random sampling) จนได้ครบตามจำนวน 285 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินงานการนิเทศภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

1. แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสอบถามตรวจสอบรายการ (Check list) ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ ประสบการณ์ในการทำงาน
2. แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scales) 5 ระดับ
3. แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับเกี่ยวกับการดำเนินงานการนิเทศภายในสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scales) 5 ระดับ

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร หนังสือ ตำรา แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารและการดำเนินงานการนิเทศภายในสถานศึกษา แล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อกำหนดเป็นกรอบในการสร้างเครื่องมือวิจัย
2. กำหนดวัตถุประสงค์ และลักษณะของเครื่องมือ
3. ร่างข้อคำถามจากนิยามศัพท์เพื่อสร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scales) 5 ระดับ ตามเกณฑ์ของ ซูตริ วงศ์รัตน์ (2564, หน้า 19)
4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อขอคำแนะนำตรวจสอบความถูกต้องปรับปรุงแก้ไขให้ตรงกับขอบข่าย และเนื้อหาที่กำหนดให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน พิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) และความถูกต้องของการใช้ภาษา (Wording) โดยใช้วิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์ของการวิจัย (IOC: index of item-objective congruence) ซึ่งแบบสอบถามด้านภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร จำนวน 4 ด้าน รวม 28 ข้อ มีค่าความสอดคล้องเชิงเนื้อหา (IOC) รายข้อระหว่าง 0.60–1.00 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง 0.54–0.92 และแบบสอบถามด้านการดำเนินงานการนิเทศภายในสถานศึกษา จำนวน 5 ด้าน รวม 33 ข้อ มีค่าความสอดคล้องเชิงเนื้อหา (IOC) รายข้อระหว่าง 0.80–1.00 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง 0.46–0.91 ผู้วิจัยเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป มาปรับปรุงข้อคำถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มที่อยู่ในประชากรเดียวกันที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ครู จำนวน 30 คน จากนั้นนำแบบสอบถามที่ทดลองใช้ไปหาค่าความเชื่อมั่น ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach, 1990, pp. 202–204) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ .99

วิธีรวบรวมข้อมูล

1. เขียนคำร้องต่องานบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ออกหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างตามที่ผู้วิจัยกำหนด
2. ผู้วิจัยนำหนังสือเสนอต่อผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบส่งผ่านระบบออนไลน์ ขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามโดยสแกนคิวอาร์โค้ดทำแบบสอบถามผ่านทางระบบออนไลน์
3. เมื่อได้รับผลการทำแบบสอบถามผ่านทางระบบออนไลน์แล้ว ผู้วิจัยจึงทำการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อมูล
4. นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ตามวิธีทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปเพื่อการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. วิเคราะห์สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม สถิติที่ใช้คือ ค่าความถี่ และค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารและวิเคราะห์ระดับการดำเนินงานการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 สถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการดำเนินงานการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 สถิติที่ใช้ คือ การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน
4. วิเคราะห์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินงานการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 สถิติที่ใช้ คือ การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยและการอภิปรายผล**ผลการวิจัย**

การวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินงานการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 ดังตาราง 1

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ	4.47	.44	มาก
2. ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย	4.48	.60	มาก
3. ด้านการพัฒนาครู	4.46	.44	มาก
4. ด้านการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอน	4.45	.44	มาก
เฉลี่ยรวม	4.46	.37	มาก

จากตาราง 1 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ทั้ง 4 ด้าน มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = .37) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = .60) รองลงมา คือ ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = .44) ด้านการพัฒนาครู ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = .44) และด้านการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = .44) ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์ระดับการดำเนินงานการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 ดังตาราง 2

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการดำเนินงานการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1

การดำเนินงานการนิเทศภายในสถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ	4.43	.47	มาก
2. ด้านการวางแผนการนิเทศ	4.45	.48	มาก
3. ด้านการสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ	4.42	.52	มาก
4. ด้านการปฏิบัติการนิเทศ	4.50	.55	มาก
5. ด้านการประเมินผลและรายงานผล	4.44	.51	มาก
เฉลี่ยรวม	4.45	.46	มาก

จากตาราง 2 การดำเนินงานการนิเทศภายในสถานศึกษา ทั้ง 5 ด้าน มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับ ($\bar{x} = 4.45$, S.D. = .46) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการปฏิบัติการนิเทศ ($\bar{x} = 4.50$, S.D. = .55) รองลงมา คือ ด้านการวางแผนการนิเทศ ($\bar{x} = 4.45$, S.D. = .48) ด้านการประเมินผลและรายงานผล ($\bar{x} = 4.44$, S.D. = .51) ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ ($\bar{x} = 4.43$, S.D. = .47) และด้านการสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ ($\bar{x} = 4.42$, S.D. = .52) ตามลำดับ

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการดำเนินงานการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 ดังตาราง 3

ตาราง 3 ค่าประสิทธิสัมสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการดำเนินงานการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1

ตัวแปร	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X	Y
X ₁	1.000					
X ₂	.342**	1.000				
X ₃	.546**	.382**	1.000			
X ₄	.615**	.381**	.627**	1.000		
X	.836**	.425**	.807**	.850**	1.000	
Y	.532**	.775**	.553**	.632**	.657**	1.000

** p < .01

จากตาราง 3 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการดำเนินงานการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง ($r_{xy} = .657$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเรียงตามลำดับค่าความสัมพันธ์จากสูงไปหาต่ำ ได้แก่ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง ($r_{x4y} = .775$) ด้านการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอน มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง ($r_{x3y} = .632$) ด้านการพัฒนาครู มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับปานกลาง ($r_{x2y} = .553$) และด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการมีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับปานกลาง ($r_{x1y} = .532$) ตามลำดับ

4. ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินงานการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 ดังตาราง 4

ตาราง 4 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินงานการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1

ตัวแปรพยากรณ์	B	S.E.b	β	t	sig
ค่าคงที่ (a)	.193	.167		1.161	.000
ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย (X ₂)	.456	.025	.597	17.955**	.000
ด้านการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอน (X ₄)	.296	.045	.285	6.655**	.000
ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ (X ₁)	.107	.041	.105	2.640**	.009
ด้านการพัฒนาครู (X ₃)	.092	.042	.089	2.213**	.008

$R = .865$, $R^2 = .748$, $S.E_{est} = .203$, $F = 208.031$, $P = .000$

** p < .01

จากตาราง 4 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร 4 ด้าน ส่งผลต่อการดำเนินงานการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ระดับ .01 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เรียงลำดับตามอำนาจพยากรณ์จากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย (X₂)

ด้านการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอน (X_4) ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ (X_1) ด้านการพัฒนาครู (X_3) และมีค่าประสิทธิภาพในการพยากรณ์ R^2 เท่ากับ .748 แสดงว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ทั้ง 4 ด้าน สามารถร่วมกันทำนายการดำเนินงานการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 ได้ร้อยละ 74.80 สามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ ในรูปคะแนนดิบได้ ดังนี้

$$Y' = a + bX_2 + bX_4 + bX_1 + bX_3$$

$$Y' = .193 + .456X_2 + .296X_4 + .107X_1 + .092X_3$$

และสามารถเขียนสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐานได้ ดังนี้

$$Z'Y = .597Z_2 + .285Z_4 + .105Z_1 + .089Z_3$$

อภิปรายผล

จากการวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินงานการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 มีประเด็นที่น่าสนใจซึ่งนำมาอภิปราย ดังนี้

1. การศึกษาเกี่ยวกับระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 พบว่า ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาได้แสดงให้เห็นถึงบทบาทสำคัญของผู้บริหารในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยมุ่งเน้นการส่งเสริมและสนับสนุนครูให้พัฒนาศักยภาพในการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ นอกจากนี้ ผู้บริหารยังใช้กลยุทธ์การสร้างแรงจูงใจเพื่อกระตุ้นให้ครูพัฒนางานวิชาการอย่างต่อเนื่อง ควบคู่ไปกับการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศในโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวล้วนส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพ การจัดการเรียนการสอนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน สอดคล้องกับ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2560, หน้า 22) ระบุว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ผู้นำต้องส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีภาวะผู้นำทางวิชาการ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาการศึกษาของชาติและหลักการจัดการเรียนรู้สามารถบริหารจัดการหลักสูตรและจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สามารถจัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา สามารถสร้างและพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา ให้ความสำคัญ และสามารถส่งเสริมให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา สามารถบริหารจัดการสถานศึกษา เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ สามารถจูงใจให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา ทุ่มเทความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมพงษ์ วิเศษจันทร์ (2566, หน้า 126–127) เรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. การศึกษาเกี่ยวกับระดับการดำเนินงานการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 พบว่า ระดับการดำเนินงานการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษาได้แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการนิเทศภายในสถานศึกษา การนิเทศภายในสถานศึกษาถือเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็นการทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารและบุคลากรในโรงเรียนเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงสุด การนิเทศภายในมุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพครูและยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญกับการนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ครูสามารถนำความรู้และทักษะไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามเป้าหมายของหลักสูตรสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2566, หน้า 5) ระบุว่า การนิเทศภายในสถานศึกษา เป็นกระบวนการในการปฏิบัติงานที่ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาร่วมมือกันจัดขึ้น โดยมีจุดประสงค์ในการให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ ชี้แนะ เพื่อแก้ไข ปรับปรุง พัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูให้มีประสิทธิภาพที่ส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้นและมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นไปในทางที่ดี หรือมีคุณภาพตามมาตรฐานของหลักสูตร และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธารทิพย์ ด้ายศ (2561, หน้า 104) ศึกษาการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็กตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 พบว่า การดำเนินงานการนิเทศภายในมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

3. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการดำเนินงานการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 พบว่า มีความสัมพันธ์ในทางบวกอยู่ระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษา ได้กำหนดนโยบายและวางแผนทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยดำเนินงานการนิเทศภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบและมีขั้นตอนที่ชัดเจน มีการสร้างความเข้าใจและเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในทุกกระบวนการ ส่งผลให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการดำเนินงานการนิเทศภายในสถานศึกษาในระดับสูง โดยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย ด้านการพัฒนาครู และด้านการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอน ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ทั้ง 4 ด้านนี้มีความสัมพันธ์ทางบวกและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานการนิเทศภายในสถานศึกษา ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2566, หน้า 1) ระบุว่า การพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายได้นั้นการจัดการเรียนรู้ของครูเป็นสิ่งที่สำคัญยิ่ง สถานศึกษาต้องมีการดำเนินการนิเทศติดตามการจัดการเรียนรู้ของครูอย่างเป็นระบบมุ่งพัฒนาคุณภาพทางวิชาการ ซึ่งเป็นหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินการให้เกิดขึ้นภายในโรงเรียนและเพื่อให้ครูได้ปรับปรุงคุณภาพการสอนภายในชั้นเรียนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของวันสุไลมาน แวสุหลง (2564, หน้า 86) ศึกษา เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนกับการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนกับการนิเทศภายในอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินงานการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 สามารถอธิบายเป็นรายด้านได้ ดังนี้

1) ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ ส่งผลต่อการดำเนินงานการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษาได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาสภาพแวดล้อมและสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้รอบด้าน โดยได้ดำเนินการจัดหาและอำนวยความสะดวกด้านสื่อเทคโนโลยีสมัยใหม่ พร้อมทั้งส่งเสริมให้มีการสร้างนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังได้จัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน มีการจัดแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา จัดห้องสมุดและแหล่งค้นคว้าที่มีความสะดวก เพียงพอ และปลอดภัยสำหรับนักเรียน รวมถึงการปรับภูมิทัศน์ภายในห้องเรียนให้มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ในด้านการบริหารบุคลากร ผู้บริหารได้ดูแลเอาใจใส่ครู บุคลากร และนักเรียนอย่างใกล้ชิด มีการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู ส่งเสริมวัฒนธรรมการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และการช่วยเหลือเกื้อกูลกันระหว่างบุคลากร ตลอดจนสนับสนุนการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูและนักเรียนในสถานศึกษา ซึ่งส่งผลให้เกิดบรรยากาศที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับ กลิคแมน (Glickman, 2007, p. 47) กล่าวว่า ผู้บริหารในฐานะผู้นำทางวิชาการ เป็นบุคคลสำคัญในการส่งเสริมสภาพแวดล้อมในโรงเรียนอันจะนำไปสู่การเรียนรู้ของนักเรียนสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้มีผลต่อขวัญกำลังใจที่ดีของครู และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่สูงขึ้นการสร้างบรรยากาศ ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ต้องอาศัยความร่วมมือ ทั้งจากผู้บริหารและทีมงานในโรงเรียน เพื่อแยกแยะระหว่างปัจจัยที่สร้างสรรค์บรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้กับปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนจึงต้องหากกลยุทธ์เพื่อใช้ในการส่งเสริม สนับสนุนปัจจัยที่สร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ และพิชิตปัจจัยที่เป็นอุปสรรคขัดขวางบรรยากาศในการเรียนรู้ โดยอาศัยความร่วมมือระหว่างผู้บริหารโรงเรียน และครูในโรงเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของบุญยวีร์ นามปวน (2564, หน้า 60) ศึกษา เรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนกับการดำเนินงานการนิเทศภายในโรงเรียน พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ ส่งผลต่อการดำเนินงานการนิเทศภายในสถานศึกษา และสอดคล้องกับ สรรเพชญ ไตรรงค์ (2564, หน้า 220) เรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

2) ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย ส่งผลการดำเนินงานการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษาได้ดำเนินการบริหารจัดการสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยมีการกำหนดภารกิจและทิศทางการดำเนินงานของสถานศึกษาอย่างชัดเจน มีการวางแผนกลยุทธ์ผ่านการกำหนดวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ นโยบาย และดัชนีชี้วัดคุณภาพการศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา นอกจากนี้ ยังได้พัฒนาวิธีการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายการเรียนรู้ของโรงเรียนให้แก่บุคลากรทุกฝ่ายในด้านการพัฒนาการเรียนการสอน ผู้บริหารได้มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนให้มีความชัดเจนและสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยมีการกำหนดเป้าหมายและจุดเน้นที่สำคัญในการพัฒนา ทั้งด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนเพื่อให้การจัดการศึกษาเกิดประสิทธิภาพสูงสุดตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับ เพอร์คี และสมิท (Perkey and Smith, 1993, p. 114) กล่าวว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการว่า มีอิทธิพลต่อคุณภาพการสอนของครู และมีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของการปฏิบัติงานในสถานศึกษา กล่าวคือ สถานศึกษาที่มีคุณภาพนั้น ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการเป็นผู้นำทางวิชาการที่เข้มแข็ง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสำคัญอย่างยิ่งต่อคุณภาพการสอนของครู ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนและระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานภายในสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรรถพล เทินสะเกษ (2563, หน้า 133-134) ศึกษา เรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาโยธธา เขต 1 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการ ด้านการกำหนดเป้าหมายและพันธกิจของโรงเรียนส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาโยธธา เขต 1 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ รสา หว่างจิตร (2566, หน้า 362) ศึกษา เรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินการนิเทศภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรีเขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย ส่งผลการดำเนินงานการนิเทศภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2

3) ด้านการพัฒนาครู ส่งผลการดำเนินงานการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษาได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาวิชาชีพครูอย่างเป็นระบบ โดยได้กำหนดนโยบายการพัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาชีพครูและจัดทำแผนพัฒนาวิชาชีพครูเป็นรายบุคคล มีการส่งเสริมความสามารถในด้านวิชาการของครูผ่านการสนับสนุนให้เข้าร่วมการประชุม อบรม และสัมมนาเพื่อพัฒนาวิชาชีพ พร้อมทั้งส่งเสริมการสร้างสื่อและนวัตกรรมการสอนเพื่อเพิ่มทักษะและความสามารถ ที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน นอกจากนี้ ผู้บริหารยังได้พัฒนากระบวนการทำงานของครู ให้มีคุณภาพตามมาตรฐานวิชาชีพ มีการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ของครูและสร้างเครือข่ายการพัฒนาวิชาชีพ เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน ซึ่งส่งผลให้ครูได้พัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างต่อเนื่องและสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ ไชยา ภาวะบุตร (2565, หน้า 217) กล่าวว่า การพัฒนาครู คือ การดำเนินงานเพื่อให้บุคลากรในสถานศึกษา มีความรู้ความสามารถ มีทักษะในการปฏิบัติงานในหน้าที่ให้ดีขึ้น ด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การฝึกอบรมปฏิบัติการ และการนิเทศติดตามผลงานของคณะกรรมการบริหารโรงเรียน เพื่อให้บุคลากรเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการทำงาน โดยนำหลักการวิจัยมาเป็นแนวทางในการพัฒนาสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปุณยวีร์ นามปวน (2564, หน้า 60) ศึกษา เรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนกับการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ด้านการพัฒนาครู ส่งผลการดำเนินงานการนิเทศภายในโรงเรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กานติมา กานดา (2566, หน้า 97) ศึกษา เรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร พบว่า ด้านการพัฒนาสมรรถนะของครูส่งผลการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

4) ด้านการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอน ส่งผลการดำเนินงานการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษาได้ดำเนินการวางรากฐานสำคัญด้วยการวางแผนจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา เริ่มจากการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วยบุคลากรจากหลายฝ่ายเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร ในด้านการพัฒนาบุคลากร ผู้บริหารได้

ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในจุดหมายและโครงสร้างของหลักสูตร มีการเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกระดับได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและร่วมจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา นอกจากนี้ ยังมีการสนับสนุนด้านทรัพยากรการเรียนรู้ โดยจัดให้มีการจัดทำเอกสารและสื่อการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับหลักสูตร เพื่อเอื้อให้ครูสามารถนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในส่วนของการติดตามและประเมินผล ผู้บริหารได้กำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผลที่ชัดเจน เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการติดตามความก้าวหน้าและพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง มีการกำกับดูแลการนำหลักสูตรไปใช้ในระดับห้องเรียน เพื่อให้มั่นใจว่าการจัดการเรียนการสอนเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและสามารถพัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ วาริรัตน์ แก้วอุไร (2564, หน้า 266) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรเป็นกระบวนการที่มีระบบเป็นเหตุเป็นผลในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตรให้ดีขึ้นหรือกระบวนการในการจัดทำหลักสูตรเพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการของบุคคล และสภาพสังคม รวมทั้งมีการนำหลักสูตรไปใช้ และการประเมินหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตรควรดำเนินการแบบมีส่วนร่วมรับผิดชอบของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ต้องคำนึงถึงกระบวนการพัฒนาหลักสูตรในขั้นตอนต่าง ๆ ที่มีขั้นตอนต่อเนื่องกันตามลำดับ โดยผลที่ได้ในแต่ละขั้นตอนด้วยกระบวนการวิจัยจะนำไปสู่การดำเนินงานในขั้นตอนต่อไป เริ่มตั้งแต่การศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นต่อการพัฒนาหลักสูตร การยกย่องสร้างหลักสูตร การทดลองใช้หลักสูตร และการประเมินหลักสูตร รวมไปถึงการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงหลักสูตร เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและคุณภาพที่ดีที่สุดในการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน การที่จะพัฒนาหลักสูตรได้ควรมีความรู้เกี่ยวกับปรัชญาแนวคิดทฤษฎีการศึกษา จิตวิทยาการเรียนรู้ ประวัติความเป็นมาและระบบการจัดการศึกษาไทย วิสัยทัศน์และแผนพัฒนาการศึกษาไทย ทฤษฎีหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตรมาตรฐานและมาตรฐานช่วงชั้นของหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ปัญหาและแนวโน้มในการพัฒนาหลักสูตร รวมทั้งควรเป็นผู้มีสมรรถนะเกี่ยวกับความสามารถวิเคราะห์หลักสูตรสามารถปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรได้อย่างหลากหลาย สามารถประเมินหลักสูตรได้ทั้งก่อนและหลังการใช้หลักสูตร และสามารถจัดทำหลักสูตรได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อาราดา ปริกมานนท์ (2562, หน้า 76) ศึกษา เรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะในการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนเอกชนในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 พบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอนส่งผลต่อสมรรถนะในการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนเอกชนในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ รสา หว่างจิตร (2566, หน้า 362) ศึกษา เรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินการนิเทศภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครบุรี เขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ด้านการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอน ส่งผลต่อการดำเนินการนิเทศภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครบุรี เขต 2

องค์ความรู้ใหม่

การวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 เป็นการศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารและการดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์ตามแนวคิดต่าง ๆ แล้วคิดสรุปรวมเป็นกรอบแนวคิด ได้ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร 4 ด้าน คือ 1) ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ 2) ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย 3) ด้านการพัฒนาครู 4) ด้านการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอน ส่วนการดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษา พิจารณาจากแนวคิดของหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2564, หน้า 12-13) มาเป็นกรอบในการกำหนดตัวแปรวิจัยการดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษา ประกอบด้วย 5 ด้าน มากำหนดเป็นตัวแปรตามของงานวิจัย คือ 1) ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ 2) ด้านการวางแผนการนิเทศ 3) ด้านการสร้างสื่อ และเครื่องมือนิเทศ 4) ด้านการปฏิบัติการนิเทศ 5) ด้านการประเมินผล และรายงานผล พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย ส่งผลต่อการดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษามากที่สุด เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 ได้กำหนดภารกิจของสถานศึกษาและกำหนดทิศทางการดำเนินงานของสถานศึกษาอย่างชัดเจน มีการกำหนดวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ นโยบาย และดัชนีชี้วัดคุณภาพการศึกษาอย่างเหมาะสม มีวิธีสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายการเรียนรู้ ของโรงเรียน พัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนในชั้นเรียนให้ชัดเจนมุ่ง

นำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม กำหนดเป้าหมายและจุดเน้นในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน

สรุป

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินงานการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 โดยมีกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 285 คน ได้แก่ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2566 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ ด้านการพัฒนาครู และด้านการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก และการดำเนินงานการนิเทศภายในสถานศึกษา ทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านการประเมินผลและรายงานผล ด้านการวางแผนการนิเทศ ด้านการปฏิบัติการนิเทศ ด้านการสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ และด้านการศึกษา สภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการดำเนินงานการนิเทศภายในสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสามารถร่วมกันพยากรณ์ได้ร้อยละ 74.80 กล่าวคือ ถ้าผู้บริหารสถานศึกษา มีภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ทั้ง 4 ด้าน ดังกล่าวข้างต้น จะส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาครู ให้มีการจัดเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ เพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถส่งเสริมการดำเนินงานการนิเทศภายในสถานศึกษา เพื่อยกระดับการจัดการเรียนการสอน การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ให้ดียิ่งขึ้นนำเทคนิคและวิธีการต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีความเจริญงอกงามและพัฒนาการสอนให้ได้ผลดีมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 จากการศึกษา พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 ด้านการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เป็นลำดับสุดท้าย ดังนั้น ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วม ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูมีความรู้ความเข้าใจจุดหมายและโครงสร้างของหลักสูตร จัดทำเอกสาร สื่อการเรียนการสอนประกอบหลักสูตรและสนับสนุนให้ครูนำหลักสูตรไปใช้ให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนด มีการกำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผลการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ในห้องเรียนให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

1.2 จากการศึกษา พบว่า การดำเนินงานการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 ด้านการสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เป็นลำดับสุดท้าย ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา ควรจัดสรรงบประมาณส่งเสริมสนับสนุนการสร้างสื่อและเครื่องมือในการจัดการเรียนรู้ของครู ผู้รับการนิเทศมีการจัดเตรียมเอกสารหรือสื่อต่าง ๆ ที่พร้อมสำหรับการนิเทศ มีการทดลองใช้สื่อเครื่องมือก่อนนำไปใช้ทุกครั้ง สถานศึกษามีการสร้างเครื่องมือการนิเทศที่เหมาะสม มีการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเครื่องมือนิเทศกับครู สถานศึกษามีการเก็บข้อมูลแล้วนำมาเปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและสร้างความเข้าใจที่ตรงกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษารูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1

2.3 ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล*. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- กานติมา กานดา. (2566). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. นครปฐม: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- ขวัญเรือน พรหมสาขา ณ สกลนคร. (2564). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2564). *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย*. (พิมพ์ครั้งที่ 13). กรุงเทพฯ: อมรรการพิมพ์.
- ฉัตรชัย จันทา. (2563). *การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดนครพนม*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ไชยา ภาวะบุตร. (2565). *ภาวะผู้นำทางวิชาการ (ฉบับปรับปรุง)*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). สกลนคร: สมศักดิ์การพิมพ์.
- ซัมซียะห์ เมาลีดิน. (2564). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวราธิวาส เขต 1*. สารนิพนธ์ ศษ.ม. หาดใหญ่: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- ธนิต รัตนศักดิ์ดา. (2565). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกริก.
- ธารทิพย์ ด้ายศ (2561). *การนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็กตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สุราษฎร์ธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- ธีรธนพัชร ร้อยดาพันธ์. (2565). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ปวีณา บุทธิจักร. (2564). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ปุ่นยวีร์ นามปวน. (2564). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนกับการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน*. *วารสารสมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย*, 3(2), 51–61.
- ปรียาภรณ์ เรืองเจริญ. (2560). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. ชัยภูมิ: มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.
- ภัททิยา ชื่นวิเศษ. (2561). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษากับผลการดำเนินการนิเทศภายในของสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สุราษฎร์ธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- กีชาวิษณุ ยางงาม. (2564). *กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนบรรหารแจ่มใสวิทยา 3*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- รสา หว่างจิตร. (2564). *ภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินการนิเทศภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2*. *วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์*, 9(1), 355–365.
- วันสุไลมาน แวสุหลง. (2564). *ภาวะผู้นำทางวิชาการกับการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. ยะลา: มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- วาริรัตน์ แก้วอุไร. (2564). *การพัฒนาหลักสูตรจากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ*. พิษณุโลก: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร.

- สมพงษ์ วิเศษจันทร์. (2566). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สรรเพชญ ไตรรงค์. (2564). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1. (2566ก). *แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2566*. ปราจีนบุรี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี เขต 1.
- _____. (2566ข). *แผนปฏิบัติการนิเทศการศึกษา ประจำปีงบประมาณ 2566*. ปราจีนบุรี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี เขต 1.
- _____. (2567). *แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567*. ปราจีนบุรี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี เขต 1.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2564). *ศาสตร์และศิลป์ในการนิเทศการศึกษาภายใน*. กรุงเทพฯ: หน่วยศึกษานิเทศ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- _____. (2566). *การนิเทศภายใน*. กรุงเทพฯ: หน่วยศึกษานิเทศ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *การพัฒนาแนวทางการเข้าสู่ตำแหน่งตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- อรรถพล เทินสะเกษ. (2563). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 1*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. ร้อยเอ็ด: มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด.
- อาราดา ปริกมานนท์. (2562). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะในการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนเอกชน ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรีเขต 2*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. นครปฐม: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing*. (5th ed.). New York: Harper Collins Publishers.
- Glickman, C.D. (2007). *Super Vision and Instructional Leadership: A Developmental Approach*. Boston: Pearson.
- Hallinger, P., & Murphy, J. (1985). Assessing the instructional management behavior of principals. *Elementary School Journal*, 86(2), 217–247.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607–610.
- Krug, S. E. (1992). Instructional leadership: A constructivist perspective. *Educational Administration Quarterly*, 6(22), 430–443.
- McEwan, E.K. (2003). *7 steps to effective instructional leadership*. California: Corwin Press.
- Perkey, S.C., & Smith, M.S. (1993). *Effective Schools: A Review*. *Elementary School Journal*, 83(1), 114.